

งานศรัทธา บุญสูงล้ำ ของชาวไทใหญ่

ประเพณี ปอยสังขลอง

ประเพณีปอยส่างลอง งดงามเปี่ยมศรัทธา ทรงคุณค่าคู่วิถีไทใหญ่

...การได้บวชส่างลองจะได้
อานิสงส์บุญสูงสุด...

ส่างลองร้ายรำส่นุกลานบนคอตะแป
ในขบวนแห่โควหลู่ ชุมชนผาบ่อง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตะแพ่นำช่างลอง รำรำนุกสนานเต็มที่ ที่วัดผาบ่องเหนือ หลังเสร็จสิ้นพิธี แห่โควหลู

คำว่า “ปอยช่างลอง” เป็นภาษาไทยใหญ่ “ปอย” แปลว่า งาน เช่นงานปอยเหลินสิบเอ็ด ปอยจำตี “ช่าง” เพี้ยนมาจาก สาง หรือขุนสาง หมายถึง พระพรหม หรืออีกความหมายหนึ่ง มาจากคำว่าเจ้าช่าง ซึ่งหมายถึงสามเณร ส่วนคำว่า “ลอง” มาจาก “อลอง” หมายถึง พระโพธิสัตว์ หรือหน่อพุทธางกูร (หน่อเนื้อเชื้อไขพระพุทธรเจ้า) หรือราชบุตร

ปอยส่างลอง ถิ่นคติในการบวชเณร ที่เลียนแบบพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า

ด้วยเหตุนี้จึงต้องแต่งกายส่างลองกันให้สวยงามเต็มยศ มีการแต่งกายตามแบบกษัตริย์พม่าโบราณ นุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อมีชายเชิงงอนปักดินไหม ประดับด้วยเพชรนิลจินดาทั้งสร้อย กำไล และแหวน ศีรษะโพกด้วยผ้าแพรและประดับด้วยดอกไม้ (หรือสวมมงกุฎหรือ ชฎายอดแหลมที่มีในบางพื้นที่

จ้องหรือมวยผม ที่ร่วมรับบุญ บนเครื่องโพนหิ้วสำลอง

ขณะที่บนเครื่องประดับศีรษะสำลองหลาย ๆ คน จะมี “จ้อง” ซึ่งเป็นมวยผมของผู้หญิง (ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้อง) ที่ต้องการร่วมรับบุญไปกับสำลอง จึงได้เก็บรักษาดูแลเส้นผมไว้เป็นอย่างดี เป็นเวลายาวนานหลายปี ก่อนจะตัดมัดเป็นจ้องนำไปไว้บนเครื่องโพนหิ้วของสำลองเพื่อขอร่วมรับในกุศลผลบุญอันยิ่งใหญ่ครั้งนี้

สร้างล่องต้องมีคนคอยกางร่ม หรือ “ทิดำ” ให้เสมอ

นอกจากนี้ยังต้องมีคนคอยกางร่ม หรือ “ทิดำ” หรือร่มทองคำ กางกันแดดให้ ที่สำคัญคือจะต้องมี “ตะแปสร้างล่อง” หรือ “ตะแป” เป็นพี่เลี้ยงส่วนตัว คอยดูแลสร้างล่องอย่างใกล้ชิด

เรื่องนี้สันนิษฐานว่าเป็นกุศโลบายเพื่อป้องกันไม่ให้สร้างล่องซึ่งยังเป็นเด็กน้อยชุกจนได้รับอันตรายก่อนที่จะได้บวชเรียน รวมถึงข้าวของเครื่องประดับบนตัวสร้างล่องนั้นล้วนเต็มไปด้วยของมีค่ามากมาย จึงจำเป็นต้องมีตะแปเป็นพี่เลี้ยงช่วยดูแลป้องกันไม่ให้คนมาลักขโมย หรือคอยเป็นหูเป็นตาเวลาที่เด็กอาจเผลอพลั้งทำสิ่งของเครื่องประดับตกหล่นไป

ขบวนแห่โควหลู่ ไฮไลท์สำคัญ ประเพณีปอยส่างลอง

พิธีสำคัญคือพิธีการแห่ขบวนโควหลู่
หรือการแห่เครื่องไทยธรรมและอัฐบริวาร
ต่างๆ เมื่อเข้าขบวนได้บรรดาตะแป่ต่างก็
เดินโยกย้ายไปตามจังหวะดนตรีของกลอง
ซ็อง ฉาบ ที่บรรเลงอย่างสนุกสนาน ทำให้
ส่างลองหลาย ๆ คน นึกสนุกจึงออกสีลา
ร้ายรำบนคอม้าส่างลองตามไปด้วย

การจัดงานปล่อยล้างลงมีพิธี เตรียมตัวก่อนบวชอยู่ 3 วัน

วันแรก
“วันจับล้างลง”

วันที่สอง
“วันข้ามแขก”

วันที่สาม
“วันข้ามล้าง”

วันจับสลากลอง

โดยตอนเย็นก่อนวันรับสลากลอง จะเป็นพิธีโกนผมสร้าง ต่อจากนั้นในวันรุ่งขึ้น (วันรับสลาก) จะมีพิธีการอาบน้ำเงิน อาบน้ำทอง แต่งหน้าแต่งตัวกันตั้งแต่เช้ามืด มีวงดนตรี นักร่ายรำ ออกนำหน้าพาขบวนสลากลองไปสักการะสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์

จากนั้นสลากลองทั้งหมดจะขึ้นขี่คอตะแบกแห่ไปยังวัดเพื่อนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์และกราบคารวะขอขมาลาโทษศาลเจ้า เมือง รวมถึงต้องไปนมัสการพระผู้ใหญ่ในเมือง

ส่วนหนึ่งของขบวนโควหลู๋ ชุมชนผาบ่อง

วันข้ามแขก

พิธีสำคัญคือพิธีการแห่ขบวนโควหลู่ หรือการแห่เครื่องไทยธรรมและอัฐบริวารต่างๆ จากนั้นก็จะเป็นขบวนของช่างลอง ตะแปก็จะเดินโยกย้ายไปตามจังหวะดนตรีของกลอง ข้อง ฉาบ ที่บรรเลงอย่างสนุกสนาน ทำให้ช่างลองหลาย ๆ คน นึกสนุกจึงออกลีลาร่ายรำบนคอม้าช่างลองตามไปด้วย

ในตอนเย็นจะมีการทำพิธีผูกข้อมือเรียกขวัญรับช่างลอง และพิธี “กินผัก 12 หมี่” ซึ่งเป็นการเลี้ยงอาหารช่างลองด้วยกับข้าว 12 อย่าง (ภาษาไทใหญ่ ผัก แปลว่า กับข้าว หมี่ แปลว่า อย่าง) โดยพ่อแม่จะต้องป้อนข้าวและกับทั้ง 12 อย่างให้ครบ เริ่มจากผู้เป็นแม่ก่อน จากนั้นจึงจะเป็นพ่อ เมื่อทั้งพ่อและแม่ป้อนเสร็จแล้ว จากนั้นจึงให้ช่างลองกินข้าวเองจนอิ่ม

วันข้ามสง

พิธีอันสำคัญก็คือการ “บรรพชาเป็นสามเณร”

วันนี้บรรดาสงฆสงจะเปล่งวาจาขอ
บรรพชากับพระอุปัชฌาย์ ก่อนจะ
เปลี่ยนเครื่องนุ่งห่มจากชุดกษัตริย์มา
เป็นจีวร สร้างความปลื้มปิติให้แก่พ่อแม่
และผู้ที่เกี่ยวข้องงานได้อิ่มบุญสุขใจกัน
อย่างถ้วนหน้า

สงฆสงห่มจีวร พร้อมเป็นสามเณรน้อย

